

Stan bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego na terenie powiatu obornickiego w 2024 r.

Opracował: Powiatowy Lekarz Weterynarii w Obornikach

Jacek Voelkel

Oborniki, 31.12.2024 r.

I. Wstęp

Niniejsze opracowanie przedstawia działania organów Inspekcji Weterynaryjnej prowadzone w 2024 roku w powiecie obornickim.

Zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) z dnia 23 stycznia 2024 roku powiat obornicki znajduje się w obszarze objętym ograniczeniami III oznaczonym kolorem czerwonym co znaczy, że ogniska Afrykańskiego Pomoru Świń występują zarówno u trzody chlewnej jak i dzików.

Na bieżąco podejmowane są działania mające na celu dalsze zabezpieczenie powiatu przed wystąpieniem chorób zakaźnych zwierząt o szczególnie istotnym znaczeniu dla gospodarki i bezpieczeństwa wewnętrznego kraju. Obecnie działania te skupiają się głównie na zagrożeniu afrykańskim pomorem świń oraz wysoce zjadliwą grypą ptaków. W tym zakresie prowadzone są akcje informacyjne wśród hodowców utrzymujących trzodę chlewną, drób, myśliwych oraz społeczności lokalnej celem zwiększenia świadomości społecznej jak również kontrole sprawdzające dostosowania gospodarstw do wymogów bioasekuracji, zgodnie z rozporządzeniem krajowym i europejskim.

Z uwagi na istniejące ciągle zagrożenie epizootyczne i epidemiologiczne chorób zakaźnych tj.: influenza ptaków, afrykański pomór świń, choroba niebieskiego języka, klasyczny pomór świń, wścieklizna, gruźlica bydła, enzootyczna białaczka bydła, bruceloza bydła, BSE, rzekomy pomór drobiu, zgnilec amerykański pszczoł kontynuowane są programy działań monitoringowych oraz profilaktycznych, ponadto aktualizowane są na bieżąco plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt to jest:

- pryszczycy,
- choroby pęcherzykowej świń,
- klasycznego pomoru świń,
- afrykańskiego pomoru świń,
- grypy ptaków o wysokiej zjadliwości,
- rzekomego pomoru drobiu,
- zakaźnej martwicy układu krwiotwórczego ryb łososiowatych (IHN),
- gąbczastej encefalopatii bydła (BSE).

Oprócz działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, do zadań Inspekcji Weterynaryjnej należy ochrona zdrowia zwierząt, sprawowana poprzez prowadzenie nadzoru

nad każdym rodzajem działalności wiążącej się z:

- rozrodem zwierząt (nadzór nad pozyskiwaniem i obrotem materiałem biologicznym);
- chowem i hodowlą zwierząt akwakultury (ryby, skorupiaki i mięczaki);
- skupem zwierząt, miejscami gromadzenia zwierząt, obrotem zwierzętami i pośrednictwem w tym obrocie;
- organizowaniem targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt;
- utrzymywaniem zwierząt gospodarskich w celu umieszczenia na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt, a także chowem lub hodowlą zwierząt dzikich utrzymywanych przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie;

- transportem zwierząt.

W związku z prowadzeniem ww. działalności Inspekcja Weterynaryjna przeprowadza kontrole dotyczące spełnienia warunków weterynaryjnych określonych stosownymi przepisami.

Niezwykle ważną pozycją w systemie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowia publicznego są działania Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie badania zwierząt rzeźnych i mięsa oraz nadzoru nad produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego.

Niezależnie od wykonywanych badań przedubojowych i poubojowych oraz nadzoru nad produkcją żywności zwierzęcego pochodzenia, Inspekcja Weterynaryjna stale realizuje krajowy plan monitoringu żywności, którego celem jest kontrola i wykrycie obecności substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, leków oraz skażeń promieniotwórczych u żywych zwierząt, w tkankach lub narządach po uboju oraz w produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

W związku z tym od dnia 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. w ramach badań monitoringowych pozostałości pobrano i zbadano 67 próbek wydalin, płynów ustrojowych zwierząt żywych, tkanek i narządów zwierząt, produktów pochodzenia zwierzęcego oraz wody przeznaczonej do pojenia zwierząt pobranych z gospodarstw i rzeźni oraz 58 próbek wody przeznaczonej do pojenia zwierząt i pasz, pobranych z gospodarstw oraz podmiotów zajmujących się produkcją mieszanek paszowych. Ponadto w ramach nadzoru urzędowego pobierano próbki wymazów z tusz wieprzowych, ze sprzętu, urządzeń oraz próbki produktów pochodzenia zwierzęcego łącznie 106 próbek.

Badania pobranych prób przeprowadzane były w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Poznaniu, Kaliszu, Szczecinie, Bydgoszczy, Lublinie oraz w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym w Puławach. Dodatkowo realizacja zadań z zakresu ochrony zdrowia publicznego nakłada obowiązek kontroli gospodarstw pod kątem higieny produkcji mleka, sprzedaży bezpośredniej, rolniczego handlu detalicznego a także produkcji pasz dla zwierząt gospodarskich.

II. Nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pasz

W ramach realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pasz na terenie powiatu obornickiego, organy Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór nad następującymi podmiotami prowadzącymi działalność nadzorowaną:

- 3 wytwórniami pasz, które podlegają zatwierdzeniu;
- 4 wytwórniami pasz, które podlegają rejestracji;
- 1 podmiotem produkującym materiały paszowe, które powstają przy produkcji środków spożywczych;
- 20 podmiotami zajmującymi się obrotem mieszkankami paszowymi;
- 12 podmiotami zajmującymi się transportem pasz i materiałów paszowych;
- 1295 zarejestrowanych podmiotów paszowych

III. Nadzór nad produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego

W ramach realizacji zadań z zakresu nadzoru nad produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego na terenie powiatu obornickiego, organy Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór nad następującymi podmiotami prowadzącymi działalność nadzorowaną:

- 9 podmiotami zajmującymi się transportem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego
- 3 podmiotami, które stosują uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego do żywienia zwierząt:
1 ferma zwierząt futerkowych, 1 schronisko, 1 fundacja;
- 1 producentem karm dla zwierząt domowych (gryzaki);
- 1 zakładem technicznym;
- 2 składami produktów pochodnych (węza pszczela);
- 1 podmiotem zajmującym się garbowaniem skór;
- 3 podmiotami zajmującymi się pośrednictwem w obrocie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego bez magazynowania;

Od dnia 01.01.2024 r. do dnia 31.12.2024 r. przeprowadzono 144 kontrole w 85 podmiotach sektora paszowego oraz 20 kontroli w 17 podmiotach zajmujących się ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego. Podczas kontroli stwierdzono naruszenia dotyczące stanu technicznego obiektów, etykietowania mieszanek paszowych oraz prowadzenia dokumentacji nie wydano decyzji administracyjnych. W ramach realizacji Roczego Planu Urzędowej Kontroli Pasz na rok 2024 pobrano 58 próbek w tym: 19 próbek wody służącej do pojenia trzody chlewnej i drobiu w kierunku obecności substancji przeciwbakteryjnych (1 wynik dodatni). Pobrano 39 próbek paszy zostały one zbadane w różnych kierunkach związanych z obecnością substancji niedozwolonych np. mączka mięsno-kostna, antybiotyki, stymulatory wzrostu, dioksyny, obecność pałeczek z rodzaju Salmonella (1 wynik dodatni). Pasza została przebadana pod kątem jakości handlowej. Stwierdzono 2 wyniki niezgodne z deklaracją producenta.

IV. Nadzór nad ochroną zdrowia zwierząt

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony zdrowia zwierząt na terenie powiatu obornickiego, organy Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór nad następującymi podmiotami prowadzącymi działalność nadzorowaną:

- punkty kopulacyjne (ogier): 7 podmiotów;
- chów lub hodowla zwierząt akwakultury (ryby, mięczaki): 8 podmiotów;
- zarobkowy transport zwierząt lub transport zwierząt wykonywany w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej: 11 podmiotów;
- wystawy, pokazy, konkursy zwierząt: 3 wydarzenia;
- obrót zwierzętami, pośrednictwo w obrocie lub skup zwierząt: 16 podmiotów;
- utrzymywanie lub hodowla zwierząt na potrzeby ochrony i zachowania gatunków zwierząt: 1 podmiot.

Utrzymywanie zwierząt gospodarskich:

- bydło: 435 stad w których łącznie utrzymywanych jest 18170 szt. bydła (dane w/g ARiMR na koniec 2024 r.);

- owce: 25 stad w których łącznie utrzymywanych jest 623 szt. owiec (dane w/g ARiMR na koniec 2024 r.);
- kozy: 29 stad w których łącznie utrzymywanych jest 674 szt. kóz (dane w/g ARiMR na koniec 2024 r.);
- świnie: 151 stad w których łącznie utrzymywanych jest 69997 szt. świń (dane w/g ARiMR na koniec 2024r.);
- konie: 111 stad, w których łącznie utrzymywanych jest 559 szt. koni (dane wg ARiMR na koniec 2024r.);
- zwierzęta dzikie utrzymywane przez człowieka jak zwierzęta gospodarskie – 4 podmioty (daniele, jeleni);
- drób: 13 stad, w których łącznie utrzymywanych jest 261809 szt. drobiu (dane wg ARiMR na koniec 2024r.);
- pszczoły: 129 pasiek (2870 rodzin pszczelich) zgłoszonych do rejestru PLW w Obornikach jako utrzymywanie zwierząt gospodarskich, w celu umieszczania na rynku tych zwierząt lub produktów pochodzących z tych zwierząt lub od tych zwierząt;
- zwierzęta futerkowe: 1 podmiot;
- schronisko dla bezdomnych zwierząt: 1 podmiot.

Sukcesywnie prowadzono kontrole wyżej wymienionych podmiotów według ustalonego harmonogramu.

Dodatkowe kontrole są wykonywane w każdym przypadku podejrzenia, że podmiot prowadzący działalność nadzorowaną nie spełnia wymagań weterynaryjnych.

Od dnia 01.01.2024 r. do dnia 31.12.2024 r. przeprowadzono następujące kontrole:

- 580 kontroli pod względem bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną (planowe, sprawdzające oraz doraźne – również z uchybieniami);
- 28 kontroli z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt – świnie;
- 10 kontroli z zakresu dobrostanu utrzymywania zwierząt – świnie;
- 8 kontroli z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt – konie;
- 5 kontroli z zakresu dobrostanu utrzymywania zwierząt – konie;
- 4 kontrole z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt – kozy;
- 24 kontrole z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt – bydło;
- 27 kontroli z zakresu dobrostanu utrzymywania zwierząt – bydło;
- 2 kontrole z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt – owce;
- 10 kontroli w handlu w miejscu przeznaczenia zwierząt;
- 1 kontrolę miejsca utrzymywania lub hodowli zwierząt na potrzeby ochrony i zachowania gatunku;
- 36 kontroli interwencyjnych w związku z otrzymanymi powiadomieniami o prowadzeniu działalności nadzorowanej bez spełniania wymagań weterynaryjnych lub w związku z powiadomieniami o utrzymywaniu zwierząt gospodarskich lub domowych bez zachowania warunków dobrostanu zwierząt;
- 3 kontrole działalności w zakresie obrotu zwierzętami, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt;

- 3 kontrole przewoźników działających na terenie powiatu obornickiego;
- 6 kontroli środka transportu drogowego zwierząt transportowanych przez rolników na odległość mniejszą niż 50 km lub w celu sezonowego wypasu;
- 11 kontroli środka transportu oraz dobrostanu zwierząt kopytnych podczas transportu trwającego powyżej 8 godzin;
- 3 kontrole w miejscu targów, wystaw i pokazów;
- 4 kontrole punktów kopulacyjnych;
- 2 kontrole zakładu zajmującego się odchowem drobiu;
- 22 kontrole bioasekuracji gospodarstw utrzymujących drób;
- 6 kontroli z zakresu dobrostanu utrzymywania zwierząt – drób;
- 276 kontroli perlustracyjnych w gospodarstwach, które znalazły się w obszarze zapowietrzonym i zagrożonym w związku z ogniskami Afrykańskiego Pomoru Świń u świń;
- 3 kontrole gospodarstwa utrzymującego zwierzęta futerkowe;
- 7 kontroli schroniska dla bezdomnych zwierząt;
- 1 kontrolę podmiotu z sektora akwakultury
- 8 kontroli gospodarstw pasiecznych.

W ramach prowadzonego monitoringu chorób zakaźnych zwierząt pobrano następujące ilości prób:

1. Monitoring chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania:

- gruźlica: 173 stada, łącznie zbadano 8755 szt. bydła;
- białaczka: 67 stada, łącznie zbadano 1173 szt. bydła;
- brucelozą bydła: 67 stad, łącznie zbadano 1173 szt. bydła;
- pryszczycę: 10 stad, łącznie zbadano 10 szt. świń;
- choroba niebieskiego języka: 4 stada bydła, łącznie zbadano 14 zwierząt;
- choroba pęcherzykowa świń: 10 stad, łącznie zbadano 10 szt. świń;
- klasyczny pomór świń (CSF) u świń: 15 stad, łącznie zbadano 15 szt. świń;
- klasyczny pomór świń (CSF) u dzików: 15 sztuk zwierząt;
- afrykański pomór świń u trzody chlewnej, próby przyżyciowe: pobrano 1524 prób krwi od 1524 świń;
- afrykański pomór świń u trzody chlewnej, próby od zwierząt padłych: zbadano 3115 sztuk świń od których pobierano próby narządowe w ilości 6141;
- afrykański pomór świń w ogniskach choroby zakaźnej oraz w trakcie uśmiercania prewencyjnego: 557 prób narządowych oraz krwi;
- afrykański pomór świń u dzików odstrzelonych: zbadano 668 dzików odstrzelonych;
- afrykański pomór świń (ASF) u dzików padłych: pobrano 68 prób;
- wścieklizna: 73 obserwacje zwierząt w związku z pogryzieniem lub podrapaniem człowieka przez zwierzę, 21 badań laboratoryjnych zwłok padłych zwierząt;
- wysoce zjadliwa grypa ptaków – 1 próba od ptaka dzikiego;
- nisce zjadliwa grypa ptaków – 20 prób od kur niosek;

2. Monitoring chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji:

- choroba Aujeszkego: zbadano 172 stada, 1859 zwierząt;
- IBR/IPV: łącznie zbadano 14 zwierząt (bydło),

- Salmonella – próby urzędowe pobierane z 1 stada trzody chlewnej, 2 stad brojlerów kurzych jak również regularny i stały monitoring właścicielski wśród hodowców brojlerów kurzych działających na terenie powiatu obornickiego.

3. Pozostały monitoring:

- SARS-CoV2 – 2 próby od borusków padłych znalezionych na terenie powiatu obornickiego.

4. W 2024 roku na terenie powiatu obornickiego stwierdzone zostało 1 ognisko zgnilca amerykańskiego pszczoł w gospodarstwie utrzymującym 2 pnie pszczele. W związku z tym wyznaczony został obszar zapowietrzony zgodnie z rozporządzeniem numer 5/2024 Powiatowego Lekarza Weterynarii w Obornikach z dnia 2 lipca 2024 roku w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczoł na terenie powiatu obornickiego.

Od dnia 01.01.2024 r. do dnia 31.12.2024 r. zgłoszono do Powiatowego Lekarza Weterynarii 532 przypadków padnięcia przeżuwaczy. Badania tych zwierząt w kierunku BSE wykluczyły chorobę. Przyjęto także 2978 zgłoszeń dotyczących padłych świń.

IVa. Nadzór nad ochroną zdrowia zwierząt – ogniska Afrykańskiego Pomoru Świń u świń

Do dnia 20 września 2024 r. na terenie powiatu obornickiego stwierdzono 7 ognisk Afrykańskiego Pomoru Świń u świń:

1. Rogoźno – wystąpienie ogniska potwierdzono 16 czerwca 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 125 świń.
2. Tłukawy - wystąpienie ogniska potwierdzono 6 lipca 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 2771 świń.
3. Studzieniec - wystąpienie ogniska potwierdzono 16 lipca 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 19 świń.
4. Rożnowo - wystąpienie ogniska potwierdzono 23 lipca 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 481 świń.
5. Boguniewo - wystąpienie ogniska potwierdzono 24 lipca 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 1784 świnię.
6. Parkowo - wystąpienie ogniska potwierdzono 29 lipca 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 38 świń.
7. Studzieniec - wystąpienie ogniska potwierdzono 4 sierpnia 2024 r., w gospodarstwie utrzymywano 23 świnię.

Na podstawie decyzji wydanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Obornikach w przypadku każdego z powyżej wymienionych ognisk Afrykańskiego Pomoru Świń u świń niezwłocznie przystępowano do działań mających na celu wygaszenie ognisk w wyniku których zabito oraz poddano utylizacji 5 241 świń. Ponadto przeprowadzono ubój prewencyjny w 5 gospodarstwach, gdzie zabito i zutylizowano 495 świń.

V. Nadzór nad identyfikacją i rejestracją zwierząt

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Obornikach przeprowadził od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2024 roku 66 kontroli z zakresu identyfikacji i rejestracji zwierząt: 24 kontrole dotyczyły bydła, 8 koni, 4 kóz, 28 świń, 2 owiec, 8 koni. W trakcie kontroli stwierdzono 66 nieprawidłowości inspekcyjnych. Wśród nich najczęstszymi były:

- brak jednego bądź dwóch środków identyfikacji u bydła,
- brak terminowych wpisów w księdze rejestracji zwierząt,
- brak terminowych zgłoszeń dotyczących przemieszczeń zwierząt w systemie IRZ,
- brak oznakowania świń w terminie 37 dni od urodzenia.

VI. Nadzór nad humanitarną ochroną zwierząt

Ważnym elementem działalności i realizacji przez Inspekcję Weterynaryjną zadań ustawowych jest prowadzony przez nią nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt. Inspekcja Weterynaryjna kontroluje gospodarstwa utrzymujące zwierzęta, sprawdzając przestrzeganie przepisów o ochronie zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw utrzymujących świnie, cielęta i kury nieśne zwracając uwagę na utrzymywane w tych gospodarstwach zwierzęta domowe.

W zakresie nadzoru nad humanitarną ochroną zwierząt terenowe organy Inspekcji Weterynaryjnej mają też obowiązek wydawania rolnikom zaświadczeń, że gospodarstwo spełnia minimalne warunki utrzymywania zwierząt (zapewnia dobrostan zwierząt) w zakresie, który jest niezbędny, by ubiegać się lub otrzymać pomoc finansową lub dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFORiGR).

W 2024 roku wystawiono 2 zaświadczenia o spełnianiu minimalnych standardów w zakresie higieny i warunków utrzymania zwierząt w gospodarstwie.

VII. Bezpieczna żywność pochodzenia zwierzęcego

Organy Inspekcji Weterynaryjnej odgrywają podstawową rolę w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, ubój, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport to czynności składowe „produkcji”, nad którymi nadzór sprawuje Inspekcja Weterynaryjna. Kontrole urzędowe są przeprowadzane w celu potwierdzenia, czy podmioty działające na rynku przestrzegają wymagań określonych w przepisach dotyczących higieny i bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Obornikach prowadzi nadzór nad następującymi podmiotami:

- Ubój: 1 podmiot
- Zakład pakowania i przepakowywania produktów pochodzenia zwierzęcego: 1 podmiot
- Przetwórstwo: 3 podmioty
- MLO: 4 podmioty
- Transport produktów pochodzenia zwierzęcego: 3 podmioty
- Sprzedaż bezpośrednia jaj: 8 podmiotów
- Sprzedaż bezpośrednia miodu: 32 podmioty

- Sprzedaż bezpośrednia ryb: 1 podmiot
- Sprzedaż bezpośrednia zwierzyny łownej: 2 podmioty
- Rolniczy Handel Detaliczny : 6 podmiotów
- Sprzedaż bezpośrednia mleka: 1 podmiot
- Pośrednictwo w obrocie produktami pochodzenia zwierzęcego: 6 podmiotów
- Produkcja podstawowa- Koła Łowieckie: 5 podmiotów
- Punkt gromadzenia: 9 podmiotów

Od dnia 01.01.2024 r. do dnia 31.12.2024 r. przeprowadzono łącznie 119 kontroli w 79 podmiotach produkujących środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego. Podczas czynności kontrolnych stwierdzono niezgodności dotyczące systemu nadzoru właścicielskiego HACCP, stanu sanitarnego i strukturalnego pomieszczeń żywnościowych, braku wykonywania badań właścicielskich produktów pochodzenia zwierzęcego, jakości wody oraz wymazów czystościowych.

W gospodarstwach, które pozyskują mleko surowe przeprowadzono łącznie 42 kontrole. Czynności kontrolne potwierdziły występowanie następujących niezgodności: brak aktualnych badań jakości wody oraz brak zabezpieczeń pomieszczeń przeciwko owadom. Jednocześnie pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej znajduje się ubój zwierząt w gospodarstwach w celu pozyskania mięsa na potrzeby własne. Mięso pozyskane od zwierząt w wyniku takiego uboju, może być wykorzystane wyłącznie na użytek własny, tj. nie może być wprowadzane do obrotu. Ponadto produkcja mięsa przeznaczonego na użytek własny, tj. pozyskiwanie mięsa z utrzymywanych w gospodarstwie zwierząt, wiąże się z dodatkowymi czynnościami weterynaryjnymi, m.in. w przypadku świń koniecznością przeprowadzenia badania przedubojowego zwierząt, pobrania próbek mięsa do badań w kierunku włośnicy oraz zagospodarowania materiału szczególnego ryzyka w przypadku bydła (do 12 miesiąca życia), owiec i kóz. W roku 2024 przyjęto łącznie 21 zgłoszeń o zamiarze przeprowadzenia uboju na użytek własny dla 31 sztuk świń oraz 0 sztuki bydła do 12 miesiąca życia. Jednocześnie na terenie powiatu obornickiego nie stwierdzano włośnicy i różycy u zwierząt ubijanych w rzeźni.

VII. Kontrola weterynaryjna w obrocie krajowym

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Obornikach prowadzi stałą kontrolę stanu zdrowia zwierząt w obrocie krajowym. Jednym z jej elementów jest badanie kliniczne zwierząt poprzedzające wystawienie świadectw zdrowia.

Od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2024 roku wystawionych zostało 1516 świadectw zdrowia dla trzody chlewnej oraz 387 świadectw zdrowia dla drobiu.

Wystawiono również 6 świadectw zdrowia dla owiec lub kóz przeznaczonych do uboju, wyprowadzanych z miejsca pochodzenia (gospodarstwa) do miejsca gromadzenia zwierząt lub obiektu pośrednika, z przeznaczeniem do handlu wewnątrzwspólnotowego oraz 2 świadectwa zdrowia dla bydła wyprowadzanego z miejsca pochodzenia (gospodarstwa) do miejsca gromadzenia zwierząt z przeznaczeniem do handlu wewnątrzwspólnotowego.

VIIa. Kontrola weterynaryjna w obrocie międzynarodowym

Powiatowy Lekarz Weterynarii stale sprawuje nadzór nad wysyłkami zwierząt w obrocie międzynarodowym – handel wewnątrzwspólnotowy oraz przemieszczenia do krajów trzecich.

W 2024 roku wystawiono 25 świadectw zdrowia dla bydła przeznaczonego do dalszego chowu lub uboju, przemieszczanego do krajów wspólnotowych oraz krajów trzecich.

VIII. Weterynaryjna kontrola w handlu pomiędzy Polską, a państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a także pomiędzy Polską a krajami nienależącymi do Unii Europejskiej.

Kontrola weterynaryjna w handlu jest to kontrola zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego wykonywana w ramach nadzoru nad obrotem nimi pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej - czyli w ramach wspólnego rynku. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej w zakresie swobodnego przepływu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, rynek wewnętrzny obejmuje obszar wszystkich państw członkowskich bez granic wewnętrznych.

W myśl generalnej reguły wzajemnego uznawania wyników kontroli przeprowadzonych przez służby poszczególnych państw członkowskich, przesyłka zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego, która została poddana kontroli przeprowadzonej przez organy Inspekcji Weterynaryjnej w sposób zgodny z obowiązującym prawem wspólnotowym, przy wprowadzeniu jej do obrotu na terytorium jednego z krajów członkowskich, może być bez dodatkowej kontroli wprowadzona do obrotu w każdym innym kraju będącym członkiem Wspólnoty.

W wyniku tak przeprowadzonej kontroli państwo członkowskie musi jednak zagwarantować, iż przesyłki zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego:

- 1) spełniają wszystkie szczegółowe normy i standardy weterynaryjne określone w przepisach o zdrowiu zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich lub przepisach o bezpieczeństwie zdrowotnym produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 2) są oznakowane, etykietowane oraz zaopatrzone w świadectwo zdrowia lub inny wymagany dokument, który towarzyszy im aż do ostatecznego odbiorcy wskazanego w tym dokumencie;
- 3) pochodzą od podmiotów, które podlegają regularnym kontrolom weterynaryjnym;
- 4) nie pochodzą od podmiotów, ani z terenów lub regionów, które są przedmiotem restrykcji administracyjnych lub środków ochronnych wprowadzonych z powodu podejrzenia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania;
- 5) będą transportowane w odpowiednich środkach transportu, których stan jest zgodny z zasadami określonymi w prawie wspólnotowym.

W 2024 r. z terenu wystawiono dwa świadectwa wewnątrzwspólnotowe dla psów przemieszczanych w celach komercyjnych do Szwecji oraz Włoch.

IX. Weterynaryjna kontrola w imporcie i eksporcie pomiędzy Polską, a państwami nienależącymi do Unii Europejskiej.

W okresie od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. z terenu powiatu obornickiego dokonano:

- 5 wysyłek bydła do Libanu;

- 2 wysyłki bydła do Algierii;
- 16 wysyłek ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (gryzaki dla psów) na terytorium Wielkiej Brytanii;
- 1 wysyłki ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (gryzaki dla psów) na terytorium Kanady;
- 1 wysyłki produktów pochodzenia zwierzęcego na rynek Ukrainy;
- 1 wysyłki tłuszczu wołowego na rynek Serbii.

Wysyłki takie poprzedzone zostały badaniem klinicznym zwierząt, kontrolą spełnienia wymogów eksportowych dla produktów pochodzenia zwierzęcego na dany rynek oraz weryfikacją dokumentacji towarzyszącej wraz z wystawieniem świadectwa zdrowia.

X Nadzór nad odstrzałem sanitarnym dzików.

W 2024 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Obornikach podpisał umowy z 9 kołami łowieckimi na odstrzał 257 szt. dzików w 12 obwodach łowieckich zlokalizowanych na terenie powiatu obornickiego. Odstrzelonych zostało 194 szt. dzików sanitarnych co stanowi 75% realizacji założonego planu, co spowodowane jest znacznym zmniejszeniem populacji dzika w niektórych obwodach łowieckich.

XI. Wnioski, plany i założenia

Realizacja programów monitoringowych chorób zakaźnych oraz badania monitoringowe pozostałości przebiegły zgodnie z harmonogramem. Kontrola podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną prowadzona jest zgodnie z harmonogramem.

W związku z dużym zagrożeniem wystąpienia afrykańskiego pomoru świń Powiatowy Lekarz Weterynarii w Obornikach na bieżąco prowadzi akcje informacyjne dotyczące afrykańskiego pomoru świń oraz edukuje rolników w zakresie wymagań związanych z zabezpieczeniem gospodarstw przed wniknięciem wirusa do stada. Wśród hodowców utrzymujących trzodę chlewną oraz wśród podmiotów mających bezpośredni kontakt z rolnikami tj. wytwórnie pasz, punkty sprzedaży pasz, punkty skupu zwierząt oraz lekarzy weterynarii wolnej praktyki rozpropagowywane są ulotki informacyjne na temat ASF. W trakcie kontroli gospodarstw udzielane są informacje dotyczące zabezpieczenia gospodarstwa (bioasekuracja) oraz postępowania w przypadku wystąpienia objawów nasuwających podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej.

W związku z dalszym rozprzestrzenianiem się afrykańskiego pomoru świń na terenie kraju w 2024 r. ponownie skontrolowano wszystkie gospodarstwa pod względem bioasekuracji w których są utrzymywane świny. W ocenie Powiatowego Lekarza Weterynarii w Obornikach świadomość zagrożenia wystąpienia afrykańskiego pomoru świń w gospodarstwie zwiększa się z roku na rok natomiast nadal inspekcja weterynaryjna spotyka się z brakiem zrozumienia niektórych norm i zasad przewidzianych prawem i obowiązujących w związku z sytuacją epizootyczną na terenie powiatu obornickiego. Ma to swoje konsekwencje w postaci 7 ognisk ASF na terenie naszego powiatu.

Stwierdzenie przypadku choroby afrykańskiego pomoru świń u dzików na terenie powiatu obornickiego w 2020 r. oraz utrzymanie obszaru objętego ograniczeniami w 2024 r. nałożyło

na organ inspekcji weterynaryjnej wiele dodatkowych obowiązków i zadań. Badaniu podlegają wszystkie dziki odstrzelone na terenie powiatu oraz świnie padłe w gospodarstwach zgodnie z obowiązującymi rozporządzeniami. Wszystkie przemieszczenia z gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną odbywają się za zgodą Powiatowego Lekarza Weterynarii w Obornikach w związku z tym od 01.01.2024 r. do 31.12.2024r. wydano 2065 decyzji zezwalających na takie przemieszczenia. Wydane zezwolenie musi być poprzedzone pozytywną kontrolą z zakresu bioasekuracji i dostosowania gospodarstw do obowiązujących przepisów. Kontrole bioasekuracji odbywają się:

- w strefie objętej ograniczeniami II dwa razy do roku,
- w strefie objętej ograniczeniami III przynajmniej raz na 3 miesiące.

Wyniki kontroli Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt pokazują brak zrozumienia przez producentów bydła i trzody chlewnej znaczenia nałożonego na nich obowiązku zapewnienia identyfikowalności zwierząt, a także prowadzenia dokumentacji umożliwiającej ustalenie potencjalnych źródeł zagrożenia bezpieczeństwa żywności, którą produkują. Często w gospodarstwach brak jest aktualnej dokumentacji leczenia oraz rejestrów przeprowadzonych zabiegów deratyzacji i dezynsekcji. Kluczowym zagadnieniem dla ograniczenia rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych zwierząt oraz ich zwalczania jest możliwość prześledzenia potencjalnych dróg wniknięcia czynnika zakaźnego i wskazanie możliwych dalszych dróg jego szerzenia. Jest to możliwe tylko przy rzetelnej współpracy producentów rolnych z Organami Inspekcji Weterynaryjnej w tym, wywiązywanie się z terminowości zgłoszeń, dbałości o prawidłowe oznakowanie zwierząt, dokumentowanie zakupu paszy, odbioru zwierząt padłych itp. W ramach prowadzonych kontroli poprzez przekazywanie wiedzy, nakładanie kar oraz kontrolę wykonania usunięcia uchybień we wskazanym terminie, inspektorzy weterynaryjni starają się podnieść świadomość producentów rolnych w kwestiach działań prewencyjnych i ochronnych w odniesieniu do utrzymywanych stad zwierząt, a także mających na celu świadome i rozważne stosowanie produktów leczniczych weterynaryjnych. Głównym celem jest poprawa bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego pozyskiwanych z tych zwierząt lub od tych zwierząt, jednak aby cel ten zrealizować konieczne jest zwiększenie aktywności również ze strony producentów rolnych poprzez udział w szkoleniach, poprawę bioasekuracji gospodarstw a także kontakt z pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej w przypadku zaistniałych wątpliwości.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Obornikach do realizacji niektórych zadań nałożonych na jednostki terenowe Inspekcji Weterynaryjnej zgodnie z Ustawą o Inspekcji Weterynaryjnej może wyznaczyć urzędowych lekarzy weterynarii. Niezmiennie niepokojąca jest sytuacja na terenie powiatu obornickiego związana z brakiem chętnych lekarzy weterynarii wolnej praktyki do wykonywania zadań z wyznaczenia. W 2024 roku realizacja zadań z zakresu monitoringu chorób zakaźnych zwierząt wykonywana była przez urzędowych lekarzy weterynarii odpowiedzialnych za następujące zadania:

- monitoring chorób zakaźnych: 2 lekarzy weterynarii
- obserwacje w kierunku wścieklizny: 2 lekarzy weterynarii
- świadectwa zdrowia dla zwierząt w obrocie krajowym: 8 lekarzy weterynarii
- nadzór na ubojem zwierząt rzeźnych: 3 lekarzy weterynarii
- nadzór nad przetwórstwem mięsa: 2 lekarzy weterynarii.

Nieustannie istnieje zagrożenie wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków. Gmina Rogoźno jest pod tym względem „czerwonym punktem” na mapie powiatu, gdyż 8 z 9 wielkotowarowych ferm drobiu zlokalizowanych jest na terenie tej gminy. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Obornikach w 2024 roku podejmował działania informacyjne oraz kontrole dotyczące tej jednostki chorobowej.

Koniecznym jest przypomnienie hodowcom utrzymującym drób zarówno w stadach komercyjnych jak i w chowie przyzagrodowym oraz podmiotom mającym bezpośredni kontakt z hodowcami, że zagrożenie związane z wystąpieniem tej jednostki chorobowej jest ciągle aktualne.

Na stronie internetowej Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Obornikach <http://www.piwoborniki.pl/> stale udostępniane są aktualne informacje o sytuacji powiatu obornickiego.

POWIATOWY LEKARZ WETERYNARI
W OBORNIKACH
Lek. wet. Jacek Voelkel